

การศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42

A Study of Budgeting Management Problems in School under Secondary
Educational Service Area Office 42

ศิริโชค เจริญราช¹, ทินกร ชอัมพงษ์², สาริ ทรัพย์รวงทอง³

Sirichok Charoenrad¹, Thinnakorn Cha-umpong², Satorn Subruangthong³

Corresponding Author E-mail: sirichok.c@nsru.ac.th

Received: 2021-06-12; Revised: 2021-08-23; Accepted: 2021-08-31

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ได้มาจากการกำหนดขนาดโดยการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 335 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 8 คน ครู จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า

1) ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับเป็นรายด้าน จากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานด้านบริหารสินทรัพย์ ด้านวางแผนงบประมาณ ด้านตรวจสอบภายใน ด้านคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่มีเพศ ตำแหน่งในสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารงบประมาณ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Master of Education degree (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objective of the research is the study of budgeting management problems in school. The sample in this research was determined by using Krejcie and Morgan formula. The sample was 8 Administrations and 327 teachers, totaling 335 samples. The research used questionnaire about Budgeting Management Problems in School with a coefficient of stability at .098. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test analysis, variance (One-Way ANOVA) and pair difference test by Scheffe's Method. The research findings were as follows;

1) The overall of budgeting management problems in school was found at a high level. The highest mean found at the highest to the lowest was Financial and Performance, Asset Management, Budget Planning, Internal, Output Costing, Financial Management and Budgeting Control, Procurement management respectively. 2) The result of comparison of the opinions of administrations and teachers toward the budgeting management problems in school classified by sex, position, work experience with different was significant at .05 levels. When Post-Hoc test overall the administrators and teachers with less than 5 years working experience

Keywords: Budgeting Management, Secondary Educational Service Area Office 42

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาโดยเป็นพื้นฐานของคุณภาพชีวิตมนุษย์ในประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนได้สามารถเข้าถึงความเสมอภาคในการจัดการศึกษานั้นการบริหารการศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในระบบกลไกของประเทศเพื่อก่อให้เกิดคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพของระบบ ซึ่งการบริหารการศึกษาไทยนั้นมีการกระจายอำนาจไปในส่วนต่าง ๆ โดยแต่ละส่วนมีนโยบายการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบการบริหารสถานศึกษาถือเป็นการกระจายอำนาจในการบริหารจากกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้มีความรวดเร็ว คล่องตัวก่อให้เกิดประสิทธิภาพในองค์กรจำเป็นอย่างยิ่ง สถานศึกษาต้องมีการบริหารงานตามนโยบายของภาครัฐให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันจำเป็นต้องสอดคล้องกับนโยบายการบริหารประเทศซึ่งสถานศึกษายังมีภาระงานที่ต้องดำเนินกิจกรรมนอกเหนือจากการสอนแต่ยังต้องบริหารงานในด้านอื่น ๆ เพื่อพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 1) ตามเจตจำนงของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานะเป็นนิติบุคคล เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง คล่องตัว และสามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นอิสระ แต่สถานศึกษานิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีพระราชบัญญัติจัดตั้ง และไม่มีกลไกทางกฎหมายที่กำหนดให้ดำเนินการโดยเฉพาะ เพียงแต่อาศัยอำนาจจากผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปมอบอำนาจให้สถานศึกษาทำให้กระบวนการบริหารจัดการยังคงอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือต้องผ่านความเห็นชอบหรือการอนุมัติของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามเงื่อนไขที่มีการมอบอำนาจจึงเป็นเหตุให้สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการตัดสินใจได้ด้วยตนเองโดยอิสระ นอกจากนี้จากรายงานสรุปผลความคิดเห็นของผู้บริหารยังพบว่า ขาดการรับรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ ความเป็นอิสระแล้ว กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษานิติบุคคลที่มีอยู่ไม่ได้เอื้อต่อความเป็นอิสระ กฎระเบียบที่วางไว้ขาดความยืดหยุ่น ไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นอุปสรรคของการบริหารสถานศึกษานิติบุคคลอย่างชัดเจน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 1)

กระทรวงศึกษาธิการมีการกระจายอำนาจในการบริหารสถานศึกษาโดยจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สถานศึกษาจัดทำแผนการใช้งบประมาณประจำปีเพื่อเสนอต่อต้นสังกัดแสดงรายละเอียดการใช้งบประมาณให้เกิดความโปร่งใสและเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดภายใต้ระเบียบอีกทั้งยังต้องรายงานการใช้งบประมาณของสถานศึกษาให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณา การใช้งบประมาณรายจ่ายตามระเบียบส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะต้องใช้จ่ายตามรายการประมาณรายจ่ายสำหรับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ระบุในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือที่ได้รับการจัดสรร จากงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รวมถึงที่ระบุในแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายผลผลิตหรือโครงการ ตามที่กำหนดไว้ในแผนงานและหรือแผนงานในเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 58) การจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การโอนเงินจัดสรร การเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร การรายงานการโอนเงินจัดสรร และการรายงานการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรให้ดำเนินการตามวิธีการและรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทรายจ่ายตามระเบียบนี้ โดยให้ทำตามแบบที่สำนักงบประมาณกำหนด การให้ความเห็นชอบ อนุมัติ อนุญาต หรือการรายงานแล้วแต่กรณี ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การโอนงบประมาณรายจ่าย การอนุมัติเงินจัดสรร การโอนเงินจัดสรร การเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรและการรายงานผลหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการงบประมาณ ให้จัดทำและรับส่งข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ ที่สำนักงบประมาณกำหนดการจัดทำและรับส่งข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวันที่ได้จัดส่งเอกสารอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว เป็นวันที่ได้รับความเห็นชอบ ได้รับอนุมัติ ได้รับอนุญาต ได้รายงานผล (ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ, 2562, หน้า 4)

การบริหารงบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญต่อกระบวนการจัดการศึกษาในองค์กรเพื่อนำไปใช้พัฒนาในส่วนต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยคำนึงถึงหลักการใช้งบประมาณให้ประหยัดที่สุด

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม ในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารทางการศึกษาของกลุ่มบุคคลในการวางแผนการจัดการองค์การให้เป็นระบบและพัฒนาการทำงานความร่วมมือเพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ทั้งยัง เพื่อให้ นักเรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ จิตใจ สังคม มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

1.2 แนวคิดทฤษฎีและความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรในองค์กรให้เกิดคุณค่ามากที่สุด โดยเริ่มจากการวางแผนในการดำเนิน การดำเนินงาน การตรวจสอบความถูกต้อง การปรับปรุงแก้ไข ซึ่งในการบริหารสถานศึกษานี้ยังต้องบริหารทั้งภาระงาน บุคคล และองค์กร ภายใต้พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อปฏิบัติรวมถึงกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่สมบูรณ์

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

2.1 ความหมายของการบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณ ได้สรุปว่า ความหมายของการบริหารงบประมาณ คือการจัดการทรัพยากรด้านงบประมาณนั้นให้มีระบบระเบียบขั้นตอนตามแผนงบประมาณโดยมุ่งเน้นถึงความคุ้มค่า ประหยัด มีประสิทธิภาพมากที่สุด ภายใต้ข้อปฏิบัติตามระเบียบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คำนี้ถึงประโยชน์ของการนำไปใช้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ตลอดจนการติดตามรายงานประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ คือกระบวนการการดำเนินงานบริหารงบประมาณโดยมีขั้นตอนในการบริหารงบประมาณเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามระเบียบและวิธีการทางกฎหมายและข้อบังคับจึงจำเป็นต้องกำหนดการวางแผนการใช้งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง การบริหารด้านการเงินและสินทรัพย์ การประเมินติดตามและการตรวจสอบ เพื่อให้งบประมาณจากแผ่นดินนำไปพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างสมดุลและมีประสิทธิภาพ

2.3 ระเบียบที่ว่าด้วยการบริหารงบประมาณ

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2562 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 36 และมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณจึงวางระเบียบไว้

3. หลักการและแนวคิดการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

สำนักงบประมาณได้ดำเนินการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ยึดหลักความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้หน่วยงานมีอิสระในการจัดการทรัพยากรได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ

โดยยึดหลักความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและ มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทั้ง 7 ด้าน ดังนี้

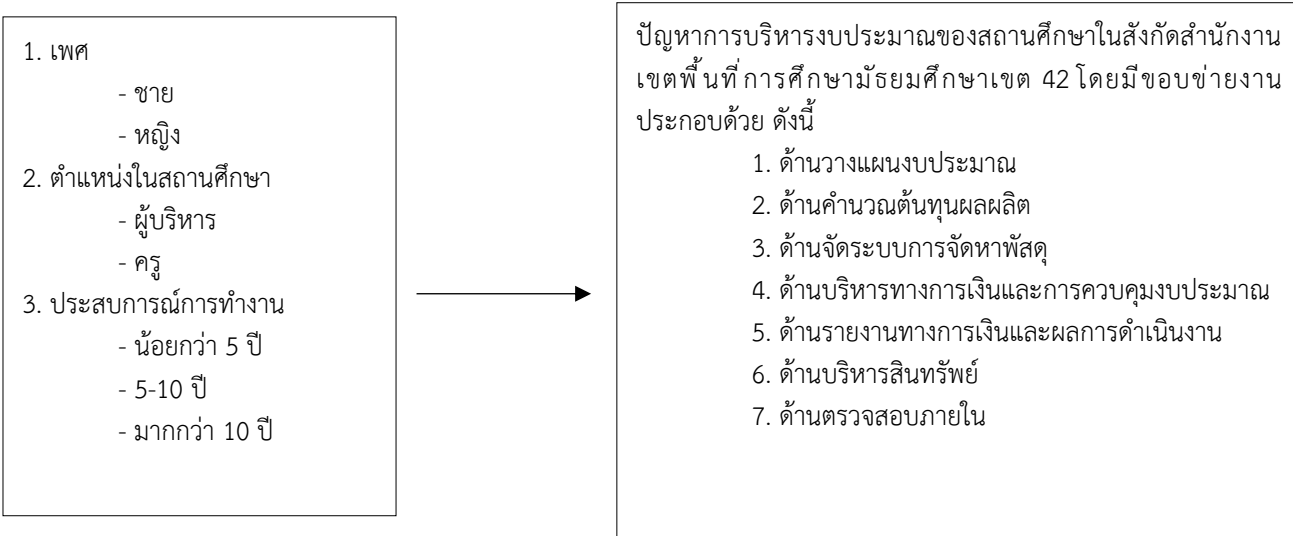
3.1 ด้านการวางแผนงบประมาณ

3.2 ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

- 3.3 ด้านการจัดระบบการจัดหาพัสดุ
- 3.4 ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ
- 3.5 ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน
- 3.6 ด้านการบริหารสินทรัพย์
- 3.7 ด้านการตรวจสอบภายใน

อีกทั้งยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณแก่สถานศึกษาและมุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัวควบคู่กับความโปร่งใส และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงานและทรัพยากรที่ใช้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จาก 58 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 58 คน และครู 2,411 คน รวมทั้งสิ้น 2,469 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie&Morgan) โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วนจำแนกได้ ผู้บริหาร จำนวน 8 คน และครู จำนวน 327 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่าง 335 คน ใช้วิธีการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตัวแปรที่ศึกษา คือตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้การศึกษามี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครู เป็นแบบตรวจสอบรายการประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งในสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านวางแผนงบประมาณ 2) ด้านคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) ด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ 4) ด้านบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ 5) ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน 6) ด้านบริหารสินทรัพย์ 7) ด้านตรวจสอบภายใน

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้ออนุมัติการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอน และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์เพื่อขออนุญาต ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 เก็บข้อมูลในสถานศึกษา
2. ผู้วิจัยพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้เก็บแบบสอบถามจากผู้บริหารและครู ในระหว่างวันที่ 15 – 31 มีนาคม 2564 เก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองและขนส่งทางไปรษณีย์ โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ครบทั้ง 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติและสูตรประกอบการคำนวณ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือศึกษา
 - 1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม
 - 1.2 หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าแจกแจงความถี่
 - 2.2 ค่าร้อยละ
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย
 - 2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จำแนกตามเพศ และตำแหน่งในสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Simple Test
 - 3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ประสิทธิภาพการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และเมื่อพบว่าด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จะทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่าง 335 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 131 คน เพศหญิง จำนวน 204 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 8 คน และครู จำนวน 327 คน มีประสิทธิภาพการทำงานส่วนใหญ่ น้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับปัญหาสูงที่สุดคือ ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านวางแผนงบประมาณ และด้านที่มีระดับปัญหาต่ำที่สุด คือ ด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า

1. ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน พบว่าโดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการตรวจสอบการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการทำรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานข้อมูลทางการเงินให้สาธารณะชนรับทราบ รองลงมาคือการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการทำรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานข้อมูลทางการเงินให้สาธารณะชนรับทราบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปรับปรุงการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการทำรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานข้อมูลทางการเงินให้สาธารณะชนรับทราบ

2. ด้านบริหารสินทรัพย์ พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นสารสนเทศ การหารายได้ของสถานศึกษาและแผนการบริหารสินทรัพย์ รองลงมา คือ การจัดทำแผนล่วงหน้าตามแนวปฏิบัติในการบริหารสินทรัพย์ การวางแผนแต่งตั้งบุคลากร ครูและเจ้าหน้าที่เป็น

คณะกรรมการทำงานดูแลสินทรัพย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปรับปรุงการทำรายการทรัพยากรเพื่อเป็นสารสนเทศ การหารายได้ของสถานศึกษาและแผนการบริหารสินทรัพย์

3. ด้านการวางแผนงบประมาณ พบว่า โดยรวมมีปัญหอยู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับปรุงการจัดทำแผนกรอบรายจ่ายงบประมาณของสถานศึกษาล่วงหน้าจากความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ การวางแผนจัดทำแผนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และแผนคำขอตั้งงบประมาณโดยร่วมกับบุคลากรทางการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปรับปรุงการกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายกิจกรรมหลักกิจกรรมสนับสนุนและจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการเงินของสถานศึกษา

4. ด้านตรวจสอบภายใน พบว่า โดยรวมมีปัญหอยู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดขอบเขตภาระงานที่แสดงถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา รองลงมา คือ การปรับปรุงรายงานปฏิบัติการทางการเงิน พัสดุ และการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการจัดทำรายงานประจำปีการกำหนดขอบเขตภาระงานที่แสดงถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

5. ด้านคำนวณต้นทุนผลผลิต พบว่า โดยรวมมีปัญหอยู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับปรุงแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินและการคำนวณใช้งบประมาณของสถานศึกษาที่เน้นผลผลิตและต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิต รองลงมา คือ การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินและการคำนวณใช้งบประมาณของสถานศึกษาที่เน้นผลผลิตและต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิต ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปรับปรุงแผนอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณตามงาน/โครงการที่กำหนดไว้และการขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

6. ด้านบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ พบว่า โดยรวมมีปัญหอยู้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำแผนงบประมาณภายในวงเงินของแผนงาน การการควบคุมงบประมาณของสถานศึกษาเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้รองลงมา คือ การปรับปรุงการอนุมัติให้มีผู้เบิกเงินจากคลัง/กรมบัญชีกลางโดยตรงโดยจัดทำและตรวจสอบเอกสารหลักฐานขอเบิกให้ถูกต้อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การตรวจสอบรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน การสำรวจความต้องการของผู้เรียน การนำเงินส่งคลังตามระเบียบที่ต้องปฏิบัติของกระทรวงการคลังกำหนด

7. ด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ พบว่า โดยรวมมีปัญหอยู้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตรวจสอบรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะเพื่อประกอบการขอตั้งงบประมาณ รองลงมา คือ การวางแผนการจัดหาพัสดุและการวางแผนรายละเอียดพัสดุที่ต้องการและปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของส่วนราชการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ควบคุมดูแลบำรุงรักษาพัสดุให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและการวางแผนจำหน่ายพัสดุที่ชำรุดเสื่อมสภาพหรือไม่ใช้ในราชการอีกต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยจำแนกตาม เพศ ตำแหน่งในสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ตามองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ ด้านวางแผนงบประมาณ ด้านคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ ด้านบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านบริหารสินทรัพย์ และ ด้านตรวจสอบภายใน พบว่า

1. ผู้บริหารและครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งในสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สามารถนำผลของการศึกษามาอภิปรายผล ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดย พบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารสถานศึกษาและครูมุ่งเน้นและขับเคลื่อนในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า และบุคลากรบางส่วนอาจมีประสบการณ์และความเข้าใจในการบริหารงบประมาณน้อย ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การทำรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานข้อมูลทางการเงินให้สาธารณะชนรับทราบไม่เป็นไปตามที่กำหนด อาจเกิดความล่าช้า แต่สามารถดำเนินการรายงานได้ ด้านบริหารสินทรัพย์ อาจไม่มีการตรวจสอบที่สม่ำเสมอในการจัดทำรายการทรัพย์สินการสารสนเทศ การหารายได้ของสถานศึกษาและแผนการบริหารสินทรัพย์ด้านการวางแผนงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูไม่เป็นไปตามเวลาการจัดทำแผนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และแผนคำขอตั้งงบประมาณโดยร่วมกับบุคลากรทางการศึกษา อาจเกิดความล่าช้าและไม่ตรงตามปฏิทินที่กำหนด ด้านตรวจสอบภายใน การจัดทำรูปแบบและกำหนดขอบเขตภาระงานในสถานศึกษาที่แสดงถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเพื่อชี้แจงต่อที่ประชุม ด้านคำนวณต้นทุนผลผลิต ไม่มีการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนราคาที่ใช้ชัดเจนไม่เป็นไปตามรูปแบบของการจัดซื้อจัดจ้างที่กำหนด ด้านบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ การจัดทำแผนทางการเงินไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด การขอเบิกงบประมาณเกิดความผิดพลาดทำให้ล่าช้าในการปฏิบัติงาน ด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ มีการตรวจสอบรูปแบบและลักษณะของการจัดหาพัสดุน้อย และปฏิบัติต่อการจัดพัสดุของส่วนราชการไม่เป็นไปตามที่ระยะเวลากำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ นิลเอก (2554) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

1. ด้านวางแผนงบประมาณ พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการจัดทำและปรับปรุงแผนกรอบรายจ่ายงบประมาณของสถานศึกษาที่ไม่เป็นไปตามระยะเวลากำหนดอาจไม่สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิดปัญหาการวางแผนงบประมาณของสถานศึกษาได้ ทั้งนี้เพราะ การจัดทำแผนการใช้งบประมาณล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ยังไม่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระพงษ์ ก้านกิ่ง (2559) พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ แผนงาน/โครงการ และการจัดทำแผนการใช้งบประมาณ ปฏิทินปฏิบัติงาน และการประเมินแผนกลยุทธ์ ส่วนด้านวางแผนงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

2. ด้านคำนวณต้นทุนผลผลิต พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ปัญหาไม่มีแผนการหรือคู่มือสารสนเทศการใช้จ่ายเงินและการคำนวณการใช้งบประมาณของสถานศึกษาที่เน้นผลผลิตและต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิต ทั้งนี้เพราะผู้เสนอโครงการอาจไม่ได้ตรวจสอบความคุ้มค่าของต้นทุนและผลผลิตที่สถานศึกษาต้องดำเนินการต่อไปดังนั้นก่อให้เกิดปัญหาในการอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐิรกานต์ กองคำ (2555) พบว่า การดำเนินการบริหารงบประมาณสถานศึกษาในเครือข่ายสายเหนือสัมพันธ์ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านคำนวณต้นทุนผลผลิต มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุ อาจไม่รอบคอบในการตรวจสอบรูปแบบรายการพัสดุเพื่อจัดซื้อจัดจ้างโดยละเอียด ทั้งนี้เพราะมีปัญหาการวางตำแหน่งบุคคลที่ปฏิบัติงานพัสดุ และความรอบคอบในการจัดหาพัสดุของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิศรุต อุดมลาภ (2557) พบว่า สภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมีผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการจัดทำแผนงบประมาณภายในวงเงินของแผนงาน การควบคุมงบประมาณของสถานศึกษาเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะปัญหาในการบริหารทางการเงินต้องโปร่งใสและมีระยะเวลาที่ชัดเจน มีการการควบคุมงบประมาณของสถานศึกษาเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพจน์ นันทะเทศ (2559) พบว่า สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการบริหารจัดการทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

5. ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ตามความคิดของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการรายงานทางการเงินนั้นผู้รับผิดชอบการทำรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานข้อมูลทางการเงินให้หน่วยงานต้นสังกัดไม่สอดคล้องกับเวลาที่กำหนดเกิดความล่าช้า ทั้งนี้เพราะข้อมูลรายงานทางการเงินและการดำเนินการให้สาธารณะชนรับทราบนั้นอาจไม่ครบถ้วนด้วยประสิทธิภาพการทำงานของผู้รับผิดชอบที่ขาดความรู้ อีกทั้งผู้บริหารอาจจะขาดตรวจสอบหรือติดต่ออย่างต่อเนื่องจึงทำให้เกิดปัญหาในการรายงานทางการเงินและการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมสัน ภูเตรีดาเก็ง (2554) พบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณ ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

6. ด้านบริหารสินทรัพย์ พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ตามความคิดของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ และจัดซื้อจัดจ้าง และการควบคุมบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ ทั้งนี้เพราะผู้ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่คือครูผู้รับผิดชอบ อีกทั้งอาจไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เนื่องมาจากงานบริหารทรัพย์สินมีกฎหมายและระเบียบที่ชัดเจนอาจมอบได้ว่าทำให้ผู้ที่ได้รับมอบส่วนใหญ่ในด้านนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาในบางครั้งในด้านการบริหารสินทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณัฐ นิชาภาณุ (2560) พบว่า ปัญหาการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ปัญหาด้านบริหารสินทรัพย์ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

7. ด้านตรวจสอบภายใน พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ตามความคิดของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ปัญหาอีกอย่างคือการปรับปรุงรายงานปฏิบัติการทางการเงิน พัสดุ และการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นผู้ปฏิบัติงานยังรับผิดชอบยังประสบปัญหาการดำเนินงานในการตรวจสอบภายใน ทั้งนี้เพราะงานตรวจสอบภายในนั้นเป็นงานที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการทำงานไม่ใช่แค่บุคลากรภายในโรงเรียนแต่ยังต้องมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งทั้งหมดนี้มักก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากหรือระยะเวลาการติดต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัทธินันท์ ยืนนาน (2560) พบว่า แนวทางการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านการตรวจสอบภายใน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งในสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า

1. ผู้บริหารและครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันด้วยอาจเป็นเพราะสภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ อีกทั้งอาจเป็นสถานภาพเพศที่กำลังดำเนินชีวิต ซึ่งคาดได้ว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณมากกว่าเพศชาย จึงส่งผลเพศชายมีความคิดเห็นปัญหาการบริหารงบประมาณมากกว่าทำให้มุมมองในปัญหาการบริหารงบประมาณจึงแตกต่างกันออกไป อาจด้วยเพศหญิงส่วนใหญ่ได้รับปฏิบัติหน้าที่ในด้านการบริหารงบประมาณมากกว่าเพศชายส่งผลให้ผลความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Melvin L. DeFleur (อ้างถึงใน อังสุรีย์ พันธแก้ว, 2563, หน้า 120 - 126) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลว่าแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันทั้งอายุ เพศ ความเชื่อ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราภรณ์ ธนากุลจิราวัฒน์ (2560) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา จำแนกตามเพศนั้นมีความแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งในสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่สายงานที่แตกต่างกันนั้นโดยภาระงานมีลักษณะที่แตกต่างกันอาจส่งผลให้ความคิดเห็นทั้งผู้บริหารและครูนั้นเกิดความแตกต่างกันในมุมมองการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา ผู้บริหารอาจมองในมุมการปฏิบัติงานสำเร็จในภาพกว้างแต่ในความเห็นของครูนั้นอาจมองลักษณะในการลงมือปฏิบัติงานโดยตรงประสบปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามในการทำงานของครูมีภาระงานหลักที่ส่งผลให้ภาระงานพิเศษในการบริหารงบประมาณ ไม่ได้พัฒนาตนเองเฉพาะด้านอย่างครบถ้วนจึงให้เกิดปัญหาในการดำเนินการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา ดังนั้นมุมมองปัญหานี้ส่งผลให้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

นันทนา สมิงไพร (2558) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบผู้บริหารและครูที่มีความคิดเห็นว่าการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในสถานศึกษาในภาพรวมสามารถดำเนินการได้มีความแตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประสบการณ์การทำงานนั้นส่งผลให้การบริหารงานงบประมาณและการดำเนินงานนั้นเกิดปัญหาที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยนั้นจะเห็นมุมมองการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษามากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่าในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งยังอาจไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยตรงจึงทำให้เกิดความเข้าใจน้อยกว่าบุคคลที่ได้มอบหมายให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณ นอกจากนั้นครูในสถานศึกษายังต้องปฏิบัติงานที่ได้มอบหมายจากผู้บริหารทำให้ประสบการณ์ที่น้อยส่งผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานงบประมาณของสถานศึกษา อีกทั้งประสบการณ์การทำงานยังไม่เพียงพอต่ออย่างเต็มตัวแต่ต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสามารถ ความถนัดของแต่ละบุคคล ในการทำงานงบประมาณ การปฏิบัติหน้าที่กับผู้อื่นภายในโรงเรียนนั้นย่อมเกิดปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางงบประมาณนั้นส่วนใหญ่มักพบเจอในทุกโรงเรียนแต่ต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานที่มากเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็นทั้งนี้การกระจายภาระกิจงานนั้นก็ต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่บรรลุให้สำเร็จของสถานศึกษา อย่างไรก็ตามครูในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานที่มากกว่านั้นอาจมองมุมมองของปัญหาน้อยกว่าอาจเพราะเคยพบเจอหรือประสบปัญหาการบริหารงบประมาณมาก่อนแล้วจึงเห็นความสำคัญของปัญหาน้อย ดังนั้นความแตกต่างของประสบการณ์การทำงานจึงส่งผลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุบล มีแสง (2556) พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน เมื่อเปรียบเทียบประสบการณ์การทำงานมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 เพิ่มเติมดังนี้

1.1 ด้านวางแผนงบประมาณ ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายกิจกรรมหลักกิจกรรมสนับสนุน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการเงินของสถานศึกษา การวางแผนกรอบรายจ่ายงบประมาณของสถานศึกษาล่วงหน้าจากความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และปรับปรุงการวางแผนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และแผนคำขอตั้งงบประมาณโดยร่วมกับบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา

1.2 ด้านคำนวณต้นทุนผลผลิต ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนและตรวจสอบแผนการอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณตามงาน/โครงการที่กำหนดไว้ การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณและการคำนวณใช้งบประมาณของสถานศึกษาที่เน้นผลผลิตและต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตเหมาะสมกับกิจกรรมที่สนับสนุนการศึกษา

1.3 ด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ ผู้บริหารและครูร่วมกันตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ควบคุมดูแลบำรุงรักษาพัสดุให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและการวางแผนจำหน่ายพัสดุที่ชำรุดเสื่อมสภาพหรือไม่ใช้ในราชการอีกต่อไป การวางแผนและการปรับปรุงแผนการจัดหาพัสดุและการวางแผนรายละเอียดพัสดุที่ต้องการและปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของส่วนราชการให้ และการจัดทำรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะเพื่อประกอบการขอตั้งงบประมาณ ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 ด้านบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ผู้บริหารและครูร่วมกัน การตรวจสอบแผนงบประมาณ และการปรับปรุงแผนงบประมาณภายในวงเงินขอแผนงาน การการควบคุมงบประมาณของสถานศึกษาเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินการสำรวจความต้องการของผู้เรียน การนำเงินส่งคลังตามระเบียบที่ต้องปฏิบัติของกระทรวงการคลังกำหนดให้เป็นไปตามระยะเวลาดำเนินการตามระเบียบที่กำหนด

1.5 ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนและปรับปรุงการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการทำรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานข้อมูลทางการเงินให้สาธารณะชนรับทราบ และการนำเงินรายได้สถานศึกษาไปจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและการจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียนการเงิน ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ถูกต้องครบถ้วนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอให้สาธารณะชนทราบ

1.6 ด้านบริหารสินทรัพย์ ผู้บริหารและครูร่วมกันปรับปรุงการทำรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นสารสนเทศ การหารายได้ของสถานศึกษาและแผนการบริหารสินทรัพย์ ร่วมกันวางแผนการจัดทำรายการทรัพย์สินเพื่อเป็นสารสนเทศ การหารายได้ของสถานศึกษาและการวางแผนบริหารสินทรัพย์ และวางแผนตามแนวปฏิบัติในการบริหารสินทรัพย์ การวางแผนแต่งตั้งบุคลากร ครูและเจ้าหน้าที่เป็นคณะกรรมการทำงานดูแลสินทรัพย์ ต้องแสดงถึงสินทรัพย์ของสถานศึกษาถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด

1.7 ด้านตรวจสอบภายใน ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนการจัดทำรายงานประจำปี การกำหนดขอบเขตภาระงานที่แสดงถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาการทำรายงานปฏิบัติการทางการเงิน พัสดุ และการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกทั้ง ปรับปรุงการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ การตรวจสอบภายในของสถานศึกษาตนเอง และรวบรวมหลักฐานเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เห็นถึงความสำเร็จของสถานศึกษาต่อต้านสังคม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรศึกษารูปแบบการจัดทำแผนรายจ่ายงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์

2.2 ควรศึกษาแนวทางการจัดทำแผนรายจ่ายงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนรายจ่ายงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียน สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2556. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

คมสัน ภูเดชาเรือง. (2554). ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

จิรกานต์ กองคำ. (2555). การดำเนินการบริหารงบประมาณสถานศึกษาในเครือข่ายสายเหนือสัมพันธ์เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นันทนา สมิงไพร. (2558). การศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิจัยราชภัฏ กรุงเทพฯ, 2(1), 41 - 47.

พัชรินทร์ ยืนนาน. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานงบประมาณ. (2557). ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ 2557 (ฉบับที่ 6). สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2564 จาก <https://www.bb.go.th/topic.php?gid=227&mid=267>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42. (2563). รายงานการตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2563. นครสวรรค์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42.

- สุพจน์ นันทะเทศ. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2556). การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรุณช นิชานาญ. (2560). สภาพและปัญหาการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วิศรุต อุดมลาภ. (2557). สภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วีระพงษ์ ก้านกิ่ง. (2559). สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อารีลักษณ์ พงษ์โสภา. (2554). กระบวนการงบประมาณที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารงานงบประมาณกรณีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารีย์ นิลเอก. (2554). สภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชธานี.